

לחדש פני המצוות

שמחתי מאד על מאמרו של יואל אליצור: "איך יוצאים מבעיית השמיטה?" (נקודה מס' 114) כי כאן הוכחה שוב הנחיצות "לחדש פני היהדות".

אנו לוקים בשגרתיות מדאיגה של "חיצוניות" ללא חיפוש תוך. יהדותנו מחוללת (תרתית משמע) ונהפכת לפולחן סטאטי, חלק גדול ממקיימיה ההלכה אינם מרגישים טעם וחיות במעשיהם. לא קיימנו דברי הרמב"ם. בסוף הלכות תמורה: "חוקי התורה... ראוי להתבונן בהן, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם, תן לו טעם!"

במאמר של אליצור הזכור דברי הרב יואל בן-נון (שם, ראש דף 15) כי בזמננו יש להרחיב מושג שביתת שביעית שתכלול אנשי התעשייה והמקצועות החופשיים. ברור לכל כי החדרת התודעה-החינוכית במאמר ה': "כי לי הארץ" (ויקרא כ"ה/23) מוגבלת היום ל-3% מן

האוכלוסיה, כלומר, החקלאים. ולא לזאת התכוונה התורה! הייתי מוסיף על דבריו, כי הזנחנו צד שני של המטבע: "שמיטת כספים", היינו, אותו מצב אידיאלי של ביטול חובות, בו יש התקרבות לשוויון בין המעמדות, צמצום הפער בין עשיר ועני פעם בשבע שנים. היה ראוי לחדש מושג-תורני זה. קימעא קימעא יתרחב מעגל של המקיימים את רוח התורה, ולא די בכתב שלה (עיין אגרות צפון לרש"י הירש, אגרת יח). הוא הדין בהיתר לגבות רבית. היה ראוי לנו לחנך יותר למושג של "אם כסף תלווה את עמי" בחינוכנו. מתוך אהבה. חושבני שאסור לנו להסתפק בצד הגאולה הגשמית שבאה לישראל, עלינו לתבוע גם גאולה תורתית ונפשית. יש הבדל בין תפיסות

לפי הרגלים בחו"ל, לבין אלו שבא"י. אף יש הבדל בין מושגיו-מוסרי בא"י לבין אלה ששררו בחו"ל (מעייני ישועה, לרב חרל"פ, דפים כו, סד). כל זאת, בגלל שלא די בקיום צייתני אלא יש לחפש גישה לבבית, עם שכל ער.

לדוגמא, הורגלנו רבות ל"מס שפתיים", לאמירה מרובה בלא כוונה. שכחנו דברי שו"ע או"ח סימן א', כי טוב מעט בכוונה מהרבה בלי כוונה. נדמה לי כי סיבה ראשית לכל היא הארכיטקטורה של מבנה בית הכנסת. כמסכת שבת י"א קבעו שיהא הבנין הגבוה שבעיר, מלא שרד והדר (הרי בית המקדש היה בגובה 50 מטר!). אבל מהגלות ייבאנו את מושג ה"שטיבלעך", חדרים קטנים, לתפילה חטופה וחפוזה.

"משנה ברורה" בסימן צ"ה ס"ק ב' אוסר להרכיב שוק על ירך, בעת תפילתנו: ומה מקומה של הוראה זו אצלנו היום?

עלינו לחדש פני המצוות ובסיכום: שמואל הלך פעם שניה להכתיר את שאל: "לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה" (שמואל א' יא/14). הבה ונתרענן אף אנחנו ונחדש מלכות שמים, בלי "ראש קטן" של חו"ל. מה שתבעו חו"ל "רחמנא ליבא בעי" (סנהדרין קו): לא בא להקל, אלא להגביר פעלים (עיין אגרות רמח"ל, ח' ניסן, הת"ץ). ולכן טוב הדבר שנתארגן לקיום הצעתו של יואל אליצור הנ"ל.

משה צוריאלי ישיבת שעלבים

הרב משה צוריאלי, מוותיק התלמידים בישיבת מרכז הרב, הוא משגיח בישיבת שעלבים.